LAUREA AMMATTIKORKEAKOULU Uuden edellä

Liiketoiminnan lopettamisen ratkaisut

Kaurila, Anne

2013 Liiketalous

Laurea-ammattikorkeakoulu
Liiketalous

Liiketoiminnan lopettamisen ratkaisut

Kaurila Anne
Liiketalous
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2013

Laurea-ammattikorkeakoulu
Leppävaara
Liiketalouden koulutusohjelma

Tiivistelmä

Kaurila Anne

Liiketoiminnan lopettamisen ratkaisut

Vuosi 2013 Sivumäärä 32

Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö. Sen aiheena ovat liiketoiminnan lopettamisen ratkaisut.

Tarkoituksena on ollut perehtyä yrittäjyydestä luopumisen vaihtoehtoihin.
Yrittäjyyden lopettamisen ratkaisuiksi on valikoitunut yrityksen myynti, liiketoiminnan myynti, yrityksen purkaminen, toiminnan keskeyttäminen ja sukupolven vaihdos.
Opinnäytetyö on toteutettu vaiheittain.

Opinnäytetyön ensimmäisessä vaiheessa on tutustuttu aiheesta saatavaan kirjallisuuteen ja edellä mainituista ratkaisuista on tehty opinnäytetyön kirjallinen teoriaosuus.
Teoriaosuudessa on selvitetty yrityskauppaa, yrityksen myyntikuntoon laittamista, arvonmääritystä ja ostajan intressejä. Opinnäytetyössä on myös selvitetty verokäytänteitä yrittäjän/osakkeenomistajan näkökulmasta.

Opinnäytetyön toisessa vaiheessa on keskitytty case-yrittykseen ja -yrittäjään. Yrittäjän kanssa on käyty läpi yrittäjyyden lopettamisen vaihtoehtoja ja selvitetty yrittäjän mahdollisuuksia yrittäjyyden lopettamisesta. Keskustelun tarkoituksena on ollut tiedonsaanti yrityksestä, yrittäjästä ja yrittäjän itsensä näkemystä yrittäjyyden lopettamisen mahdollisuuksista, tavoitteista ja toiveista.
Keskustelun pohjalta on valikoitunut kolme yrittäjyyden lopettamisen ratkaisua, jotka vastaavat yrittäjän odotuksia. Ne ovat yrityksen myynti, liiketoiminnan myynti ja sukupolvenvaihdos.

Viimeisessä vaiheessa edellä mainituista ratkaisuista on kustakin tehty yrityksen arvon määrittäminen laskelmin ja selvitetty laskelmin yrittäjään kohdentuvat verokäytänteet tämän hetkisen verolainsäädännön mukaan.

Opinnäytetyö on laadittu voimassa olevien verosäännösten mukaan. Näin ollen tulevaisuudessa yhteiskunnallisten muutosten vaikutus on huomioitava yritystoiminnasta luovuttaessa myöhempänä ajankohtana.

Asiasanat: arvonmääritys, liiketoiminnan myynti, sukupolvenvaihdos, verokäytänteet, yrityksen myynti

Laurea University of Applied Sciences **Abstract**
Laurea Leppävaara
Bachelor's Degree Programme in Business and Administration

Kaurila Anne

Closure of business solutions

Year 2013 Pages 32

The thesis is a functional research study, which examines solutions for business closures.

The purpose has been to get familiar with the alternatives of giving up entrepreneurship. Alternative solutions for business closures typically include the sale of the company, the sale of the business, dissolution of the company, suspension of operations and change of the generation.
The thesis has been carried out in phases.

In the first stage of the thesis the literature about the subject was explored. The theoretical background of the study was examined out for the aforementioned solutions. The theoretical section deals with acquisition, setting up a company for sale, valuation and interests of the buyers. The study also examined taxation practices from the entrepreneur's / shareholder's point of view.

The second stage of the thesis is focused on the case company and on the entrepreneur. The solution alternatives of ending the entrepreneurship were reviewed with the entrepreneur. The possibilities regarding finishing the entrepreneurship have been carried out with the entrepreneur itself. The purpose of the discussion has been to get information about the company, about the entrepreneur and his views on the possibilities, objectives and hopes of finishing the entrepreneurship. Based on the discussion three solutions of ending the entrepreneurship, while meeting the expectations of the entrepreneur, have been selected. Those are sale of the company, sale of the business and transfer of all to the next generation.

The net worth of the company was determined at the last stage. This was done for each of the solutions mentioned above. The tax practices related to the entrepreneur have been clarified with calculations according to the present tax legislation.

The thesis is prepared in accordance with the existing tax regulations. Thus, the changes in society in future have to be considered when exiting entrepreneurship at a later date.

Keywords valuation, business sales, succession, tax practices, the company sale

Sisällys

1 Johdanto 6
2 Yrityksen myynti 7
2.1 Yritys myyntikuntoon 7
2.2 Yrityksen arvon, hinnan määrittäminen 8
2.2.1 Kassavirtamenetelmä 10
2.2.2 Varallisuuden nettoarvo 11
2.2.3 Tuottoarvo 11
2.2.4 Käypä arvo 12
2.3 Yritysmyynnin verotus 12
2.4 Käytännön toimet 13
3 Liiketoiminnan myynti 13
4 Liiketoiminnan lopettamistapoja 14
4.1 Yrityksen lopettaminen, purkaminen ja verotus 15
4.2 Toiminnan keskeyttäminen ”pöytälaatikkoyhtiö” 16
4.3 Sukupolvenvaihdos 16
5 Tulokset: ratkaisuvaihtoehdot case-yrittäjälle 19
5.1 Lähtökohdat 19
5.2 Yrityksen arvo 21
5.3 Yrityksen myynti 22
5.4 Liiketoiminnan kauppa 23
5.5 Sukupolvenvaihdos kauppana 24
6 Yhteenveto ja johtopäätökset 25
Lähteet 28
Liitteet 30

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheeksi valikoituivat liiketoiminnan lopettamisen ratkaisut.
Suomessa on noin 80.000 eläköitymisen kynnyksellä olevaa 55 – 64-vuotiasta yrittäjää. Yrittäjistä noin 25 prosenttia on maatalousyrittäjiä ja 75 prosenttia muita yrittäjiä. (Tilastokeskus 2011.) Vaikka ihmisten eliniän odotus on noussut, on yrittäjissä henkilöitä, jotka ovat vuosien yrittäjyyden jälkeen halukkaita siirtymään eläkkeelle.

Yrittäjyydestä luopuminen on suuri projekti, jonka toteuttamiseen tarvitaan aikaa ja eri vaihtoehtojen harkitsemista. Yritystoiminnasta luopumisen suunnittelu onkin hyvä aloittaa jo siinä vaiheessa, kun yrittäjä jaksaa olla vielä mukana yritystoiminnassa. Tällöin on mahdollista suunnitella luopuminen niin, että siitä saadaan suurin mahdollinen taloudellinen hyöty.

Yrityksestä luopumiseen on useita vaihtoehtoja. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää toiminnan lopettamisen vaihtoehdot yrittäjän kannalta ja tarjota vaihtoehtoja yrittämisen lopettamiseen. Opinnäytetyöhön on valittu viisi vaihtoehtoa yritystoiminnan lopettamiseksi, yrityksen myynti, liiketoiminnan myynti, sukupolvenvaihdos, toiminnan keskeyttäminen ja yrityksen purku.

Näiden vaihtoehtojen esiintuomisen ja läpikäynnin yrittäjän kannalta on tarkoitus tarjota avaimet parhaaseen valintaan. Edullisinta yrittäjälle on yleensä yrityksen myynti. Myynnissä saadaan realisoitua yrityksen käyttö- ja vaihto-omaisuus käypään arvoon ja saadaan myös korvaus yrityksen nimestä, asiakaskunnasta ja sopimuksista yhteistyökumppaneiden kanssa. Lähipiirikauppaa ja - luovutusta käsiteltäessä otetaan huomioon myös myynnin ja luovutuksen vaikutuksia ostajan, luovutuksen saajan näkökulmasta.

Yrityksen myyntiä käsitellään luvussa 2. Luvussa on käsitelty yrityksen myyntikuntoon laittamista, yrityksen arvon määritystä, yritysmyynnin verotusta ja yritysmyynnin käytännön toimia. Liiketoiminnan myyntiä käsitellään luvussa 3. Luvussa on käsitelty liiketoiminnan arvoa ja liiketoimintakaupan verotusta. Yrityksen lopettamista ja purkamista käsitellään kappaleessa 4. Toiminnan keskeyttämistä on käsitelty luvussa 5. Luvussa on käsitelty luovutusvoiton verotusta. Sukupolvenvaihdosta on käsitelty luvussa 6. Luvussa on käsitelty sukupolvenvaihdosta kauppana, perintönä tai lahjana verotuksen näkökulmasta

Opinnäytetyön taustat ja rajaus

Opinnäytetyön taustalla on espoolaisyrittäjä, jonka tarkoituksena on luopua yritystoiminnasta eläkeiän lähestyessä. Opinnäytetyössä käsitellään ainoastaan osakeyhtiöpohjaisen yrityksen yritystoiminnasta luopumista.

Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäyte, joka on rajattu viiteen osa-alueeseen, jotka ovat yrityksen myynti, liiketoiminnan myynti, sukupolvenvaihdos, toiminnan keskeyttäminen ja yrityksen purku. Opinnäytetyön teoriaosuus perustuu edellä mainituista vaihtoehdoista julkaistuun kirjallisuuteen. Teoriaosuuden tarkoituksena on auttaa yrittäjää ymmärtämään vaihtoehtojen erot, verokäytänteet ja prosessin kulun käytännössä. Teoriaosuuksien perusteella yrittäjä on valinnut kyseisistä vaihtoehdoista kolme ja näiden valintojen pohjalta on laadittu yrityksen tilinpäätökseen pohjautuvat laskelmat.

Opinnäytetyössä käsiteltävät verokäytänteet ovat tällä hetkellä voimassaolevan lainsäädännön mukaiset ja voivat tulevaisuudessa muuttua lainsäädäntömuutosten myötä.
Yrittäjän päätettäväksi jää, missä määrin opinnäytetyötä käytetään hyväksi opinnäytetyön aiheen tullessa ajankohtaiseksi.

2 Yrityksen myynti

Yrityskaupassa sovitaan vastikkeesta, jonka ostaja maksaa myyjälle. Myyjän näkökulmasta vastikkeen on hyvä olla mahdollisimman korkea. Kun yrityksen myynnissä on kyse osakeyhtiöstä, on myynnissä aina kyse osakeyhtiön osakkeiden ja liiketoiminnan luovutuksesta velkoineen ja vastuineen. Osakekaupassa yhtiön omistaja myy omistamansa osakkeet ostajalle ja saa vastikkeena kauppahinnan itselleen.

Yrittäjälle myyntihinnan lisäksi voi olla muitakin intressejä luopumista suunniteltaessa. Yrittäjällä voi olla joitain eettisiä toivomuksia yritystoiminnan jatkamisessa kuten esimerkiksi yrityksen työntekijöiden työllistyminen uuden omistajan organisaatiossa.

2.1 Yritys myyntikuntoon

Jotta yritys olisi kiinnostava ostajan kannalta, on yritys hyvissä ajoin ennen myyntiä hyvä laittaa myyntikuntoon. Yrittäjän on mietittävä mitä hän yrityksestä myy ja onko yrityksessä mahdollisesti omaisuuseriä, joilla ei ole merkitystä liiketoimintaan ja yrittäjä haluaa säilyttää ne itsellään. Tällaisten erien poisto yrityksestä kannattaa tehdä ennen myyntiä. (Pasonen, Hiltunen & Turunen 2000, 27.)

Liiketoimintaan kuulumattoman omaisuuden poistamiseen yrityksestä, voi vaihtoehtona olla yhtiön jakaminen jakautumismenetetyllä. Yritys jaetaan ennen yrityskauppaa kahdeksi eri yritykseksi, jolloin toiseen yritykseen jää myytävä liiketoimintaan kuuluva omaisuus ja toiseen yritykseen muu omaisuus. Jakautumisessa vastineena osakkeenomistajat saavat vastaanottavan yhtiön osakkeita. Jakautuminen alentaa ostajan tarvitsemaa rahamäärä yrityskaupassa. Osakeyhtiön jakautumisesta ei koidu veroseuraamuksia, mikäli omistus ei järjestelyn

yhteydessä muutu. (Katramo, Lauriala, Matinlauri, Niemelä, Svannas & Wilkman 2011, 186.; jarisotka.)

Selkeä organisaatio ja toimenkuvat yrityksessä, sekä laatujärjestelmä ja liiketoimintasuunnitelma luovat lisä-arvoa ostajalle. Yrityksen toiminnot pitäisi organisoida selvästi, jotta ostajalle on helppo informoida mitkä asiat ovat kenenkin henkilön vastuualuetta. Yrittäjän olisi itse pyrittävä irtautumaan avainhenkilöasemasta, koska jos yritys ja sen toiminta on liiaksi henkilöitynyt yrittäjää, voi se vaikeuttaa uuden omistajan (ostajan) toimintamahdollisuuksia.

Organisoidun toiminnan rakentaminen ja tehtävien oppiminen vie aikaa, joten yrityksen myyntiajankohta on tarkkaan harkittava. Joissain tapauksissa ostaja haluaa vanhan yrittäjän jatkavan yrityksessä määrätyn ajan kaupanteon jälkeen ns.” mentorina”, opettaakseen ja opastaakseen ostajaa yrityksen toimintaan turvaten näin yrityksen toiminnan jatkuvuuden katkeamattomana.

Sertifioitu laatujärjestelmä on osoitus yrityksen kehittämisestä ja hallitusta toiminnasta, jolla kuvataan keskeiset toimintaprosessit ja niiden logiikka. Laatujärjestelmä on kuva jäsentyneestä ja hallitusta toiminnasta. Yrittäjän/myyjän olisi pystyttävä selvittämään ja kuvaamaan yritykset keskeiset toimintaprosessit laatujärjestelmän avulla.

Liiketoimintasuunnitelma on kuvaus siitä, mihin yritys on pyrkimässä. Liiketoimintasuunnitelman selvittäminen kauppaneuvotteluissa ja ns. väliraporttien laatiminen ja kasvupotentiaalin esiintuominen vaikuttavat ostajan päätöksentekoon positiivisesti ja lisäävät mahdollisuuksien uskottavuutta.

Taloudellinen raportointi olisi pyrittävä saamaan kuntoon. Kuukausittaisilla raporteilla tuloslaskelmineen ja taseineen on ensiluokkaisen tärkeä merkitys yrityskaupassa. Usein yrityskaupan neuvottelut ja toteutuminen tapahtuu keskellä yrityksen tilikautta, jolloin tuoreiden ajantasaisten lukujen esittäminen on tarpeen. (Pasonen ym., 71 - 72.)

2.2 Yrityksen arvon ja hinnan määrittäminen

Yrityksen arvonmäärityksen lähtökohdat jaetaan kolmeen pääosaan
- strateginen analyysi
- tilinpäätöksen analyysi
- tulevan kehityksen arviointi

Strategiseen analyysin eli liiketoiminnan analyysin tarkoitus on tuoda esille yrityksen taloudelliseen menestykseen vaikuttavia tekijöitä. Analyysit jaetaan ulkoisiin ja sisäisiin tekijöihin. Yrityksen ulkoiseen analyysiin vaikuttavia tekijöitä ovat mm. markkinoiden koko, arvioitu kasvu ja yrityksen markkina-asema. Ulkoinen analyysi tarkastelee siis yrityksen menestymiseen vaikuttavia ulkopuolisten tekijöiden vaikutusta. Sisäisen analyysin tarkoitus on analysoida yrityksen sisäisten toimintatapojen merkitystä yrityksen arvoon. Näistä esimerkkinä mm. hinnoittelupolitiikka, henkilöstö, myynti- ja markkinointistrategia ja rahoituksellinen tilanne. (Kallunki & Niemelä 2007, 26 - 30.)

Tilinpäätösanalyysin perusteella arvioidaan yrityksen kannattavuutta, rahoitusta ja varallisuutta tilinpäätöstietojen analysoinnilla. Tulevaisuuden ennakointi voi perustua yrityksen omiin ennusteisiin tulevaisuudesta koskien esimerkiksi myynnin kehitys, tuloskehitys ja rahoitus. Keskeinen tärkeä piirre tulevaisuuden analysoinnille arvonmäärityksessä on avoimuus ja läpinäkyvyys (Kallunki & Niemelä 2007, 32 - 34.)

Yrityksen arvon määritykseen ei ole olemassa yhtä oikeaa menetelmää. Yrityksen todellinen arvo / hinta kauppaneuvotteluissa määräytyy usein muiden sopimusehtojen perusteella. Yrityksen hintaan vaikuttaa usein eri tekijät, kuten mm. asiakaskunta ja asiakaskunnan laajuus, toimiala, ostajan asema ja jos ostajana on toinen yritys, ostajan koko myytävään yritykseen nähden. (Meandson.) Myös yrityksen goodwill-arvolla eli mainearvolla on merkitystä yrityksen arvoon.(Taloussanomat 2013.)

Yrityksen hinta voi olla erilainen eri ostajille, koska ostajilla voi olla eri intressit yrityksen resurssien, markkina-aseman ja osaamisen hyödyntämiseksi. Näin esimerkiksi ostajan ollessa toinen yritys, jonka toimintaan myytävän yrityksen toiminta sopii, voi kauppahinta olla korkeampi verrattuna ostajaan, joka harkitsee ostoa sijoituksen näkökulmasta. Näin ollen myyntineuvotteluissa myyjän kannatta kiinnittää huomiota ja pyrkiä selvittämään ostajan tavoitteet yrityskaupassa. Yrityksen hinnanmääritys muuttuu näin ostajakeskeisemmäksi ja yrityksen hinnan arviointiin vaikuttaa ostajan saama hyöty yrityksestä. (Pasonen ym. 2007, 60.)

Yrityskaupat jaotellaan yleisesti horisontaaliseen, vertikaaliseen ja konsentriseen yrityskauppaan. Horisontaalisella yrityskaupalla tarkoitetaan kauppaa, jossa ostaja ja ostettava yritys toimivat samalla toimialalla ja ovat toistensa ns. kilpailijoita. Ostajan intressissä yrityskauppaa kohtaan voi olla markkinaosuuden kasvattaminen ostamalla kilpailija pois markkinoilta ja näin rajoittaa kilpailua.

Vertikaalisessa yrityskaupassa yritykset toimivat samalla toimialalla, mutta eri tasolla tai eri jakeluketjun osassa. Yrityskaupalla ostaja saavuttaisi laajemman kokonaisvaltaisemman toi-

mintakokonaisuuden. Konsentrisessa yrityskaupassa myyjä ja ostaja toimivat eri toimialoilla, mutta samankaltaisesti. Tällöin ostajan intressissä voi olla liiketoiminnan hajauttaminen tai markkina-alueen laajentaminen. (Katramo ym. 2011, 26 - 27.)

Voidaan siis sanoa, että yrityksen hinta ja arvo voivat poiketa toisistaan, koska hintaan vaikuttaa monet seikat, kun taas arvonmääritys perustuu tilinpäätöksiin pohjautuviin laskennallisiin arvoihin. Yrityksen arvon määrittelyyn on olemassa useita yrityksen kirjanpitolukuihin pohjautuvia laskentamenetelmiä. Yrityksen arvoa määriteltäessä tehdään usein useamman menetelmän laskelmia. Näin saadaan selvitettyä yrityksen kauppahinnan ala- ja yläraja. (Pasonen ym. 2007, 64.) Arvonmääritysmenetelmistä tässä esitetään muutama menetelmä.

2.2.1 Kassavirtamenetelmä

Kassavirtalaskelmien käyttöä arvomäärityksessä perustellaan sillä, että tilinpäätöksen harkinnanvaraisuudet eivät vaikuta kassavirtoihin. Kassavirtalaskelmissa seurataan ainoastaan rahan liikettä, eivätkä yrityksen mahdolliset tilinpäätökseen tehtävät tuloksenjärjestelyt vaikuta kassavirtalaskelman tulokseen. Kassavirtamenetelmä perustuu omistajille tulevaisuudessa jaettavissa olevien vapaiden kassavirtojen ennustamiseen ja diskonttaamiseen nykyarvoon.

Vapaa kassavirta voidaan laskea yrityksen rahavirtalaskelmasta ns. suoraa menetelmää käyttäen tai tuloslaskelmaa ja tasetietoja käyttäen niin sanottua epäsuoraa menetelmää käyttäen. Jos rahavirtalaskelma on käytettävissä, on sitä arvonmäärityksessä syytä käyttää. Vapaan kassavirran ennustamisessa epäsuoran kassavirran käyttö on kuitenkin helpompaa, kun suoran kassavirran menetelmän käyttö. (Kallunki & Niemelä 2012. 61.)

Vapaan kassavirran mallilla voidaan määrittä koko yrityksen arvo. Vapaa kassavirta tarkoittaa summaa, mikä jää yrityksen menojen ja investointien jälkeen käytettäväksi pääoman palautuksiin. Kuviossa 1 on esitetty vapaan kassavirran laskenta.

Liikevoitto
+ osuus osakkuusyhtiöistä
- operatiiviset verot
= operatiivinen kassavirta
+ poistot
= bruttokassavirta
-/+ muutos käyttöpääomassa
- bruttoinvestoinnit
= vapaa operatiivinen kassavirta
+/- muut erät verojen jälkeen
= VAPAA KASSAVIRTA

Kuvio 1. ”Koko yrityksen vapaa kassavirta saadaan operatiivisten kulujen ja verojen jälkeen” (Katramo ym. 2011, 132.)

2.2.2 Varallisuuden nettoarvo

Varallisuuden nettoarvo eli substanssiarvo on yksinkertainen arvomääritysmenetelmä, eli se on yrityksen varojen ja velkojen erotus. Substanssiarvo on yrityksen velattoman varallisuuden määrä. Substanssiarvolla laskettaessa, yrityksen varat ja velat arvostetaan käypään arvoon.

Substanssiarvon heikkous arvonmäärityksessä on se, että se ei ota huomioon yrityksessä olevaa tietotaitoa ja yrityksen tuloksentekokykyä. Substanssiarvoon perustuva arvonmääritys sopii näin ollen parhaiten yrityksen toiminnan lakkauttavaan yritykseen tai purettavan yrityksen arvonmääritykseen. (Koski 2012, 112.) Substanssiarvolla saadaan laskettua yrityksen minimihinta. (Yrittäjät.)

2.2.3 Tuottoarvon perusteella

Tuottoarvolla tarkoitetaan sitä arvoa, minkä yritys voi omilla tuotoillaan maksaa takaisin tietyssä ajassa. Tuottoarvossa tilikauden tulosta oikaistaan satunnaisten erien (konserniavustukset, käyttöomaisuuden luovutusvoitot/-tappiot) vähennyksellä sekä poistojen ja varausten oikaisuilla. Tuottoarvon perusteella yrityksen hintaa määritettäessä käytetään usein vertailussa yrityksen kolmen viimeisen tilikauden vahvistettujen tuloslaskelmien mukaisia tuloksia.(Yrittäjät.) Vanhin tuottoihin perustuva menetelmä on yksinkertaisuudessaan 3 x käyttökate. (Aho.)

Käytetyimmällä P/E luvulla mitataan tuloksen ja kassavirran suhdetta. Tunnusluvun käytöllä mitataan oman pääoman arvoa yrityksen nettotulokseen. P/E luku kertoo, kuinka kauan aikaa tarvitaan, jotta yrityksen voittojen määrä vastaisi oman pääoman markkina-arvoa.

Yleensä katsotaan, että 2 – 5 vuoden kuluttua voittojen pitäisi vastata pääoman markkina-arvoa. Tästä johtopäätöksenä voidaan pitää, että jos yrityksen P/E luku on alle 2, katsotaan yrityksen olevan halpa ja jos P/E luku o yli 6, on yritys kallis. P/E luku kertoo yrityksen kasvuodotuksista.

2.2.4 Käypä arvo

Verottajalla on oma mekaaninen tapa yrityksen täyden arvon määrittämiseksi. Verottaja katsoo yrityksen käyväksi arvoksi summan, mikä vastaa substanssiarvon ja tuloslaskelman perusteella lasketun tuottoarvon keskiarvo.

Käytännössä laskenta tarkoittaa, että ensin lasketaan yrityksen substanssiarvo (varat käyvästä arvosta – velat), tämän jälkeen yrityksen tuottoarvo (kolmen edellisen toimintavuoden oikaistun tuloksen keskiarvo / tuottovaatimuksella) ja näiden kahden arvon keskiarvo. Laskennassa yhtiön oikaistujen vuositulosten keskiarvo on pääomitettava. Verottaja katsoo tuottovaatimukseksi 15 prosenttia vuodessa, mikä vastaa n. 7 vuoden takaisinmaksuaikaa. korkokanta pääomituksessa on 15 prosenttia. (Businessoulu.)

Käypä arvo saadaan laskemalla substanssiarvon ja tuotantoarvon keskiarvo (substanssiarvo + tuotantoarvo)/2. Tämä käyvän arvon mallia veroviranomainen käyttää yrityksen täyttä arvoa määritellessä.

2.3 Yritysmyynnin verotus

Yrityksen myynnissä on kyse yrityksen osakkeiden ja osuuksien myynnistä, jolloin myyntihinnan saajana on yrittäjä, osakkeiden/osuuksien omistaja. Kiinteän omaisuuden, kuten kiinteistöjen omistus ei muutu, koska ne omistavat edelleen yritys, jonka osakkeet/osuudet ainoastaan vaihtavat omistusta.

Yrittäjän myymille osakkeille/osuuksille lasketaan myynnistä henkikohtaisessa verotuksessa luovutusvoitto/-tappio. Luovutusvoitto on henkilölle pääomaveron alaista tuloa, ellei kappa ole verovapaa ns. sukupolvenvaihdoskauppa lähipiiriin kuuluvan henkilön kanssa. Myyjä maksaa pääomatuloveroa luovutusvoitosta 30 prosenttia 50.000 euroon asti ja 50.000 euroa ylittävältä osalta veroa maksetaan 32 prosenttia. Luovutustappion myyjäyrittäjä voi vähentää myyntivuonna tai seuraavana viitenä vuotena saamistaan luovutusvoitoista.

Luovutusvoiton laskemisessa on kaksi vaihtoehtoa, joista verovelvollinen saa valita itselleen edullisimman vaihtoehdon. Luovutusvoitto lasketaan niin, että saadusta kauppahinnasta vähennetään osakkeiden poistamaton hankintameno sekä myynnistä aiheutuneet kulut. Hankintamenon ja kulujen vähentämisen vaihtoehtona myyjä voi vähentää niin sanotun hankintameno-olettaman mukaisen hinnan. Hankintameno-olettaman määrä riippuu osakkeiden/osuuksien omistusajan pituudesta. Jos myyjä on omistanut osakkeet/osuudet alle 10 vuotta, on hankintameno-olettama 20 prosenttia saadusta myyntihinnasta. Yli 10 vuoden

omistuksella hankintameno-olettamaksi katsotaan 40 prosenttia osakkeiden/osuuksien myyntihinnasta. Hankintameno-olettamaa käytettäessä myyjällä ei ole myynnistä aiheutuneiden kulujen vähennysoikeutta.

Luovutusvoitosta verotetaan yksityishenkilöitä jo sinä verovuonna, jona sitova kauppa on tehty, vaikka rahoja ei olisikaan vielä saatu. Näin menetellään, kun kauppahinta on selvillä ennen kaupantekovuoden päättymistä. Jos kauppahinta sovitaan maksettavaksi siten, että osa kauppahinnasta sidotaan johonkin tiettyyn tulevaisuuden tekijään, esimerkiksi tuloskehitykseen, eikä lisäkauppahinnan osuus ole selvillä ennen kaupantekovuoden verotuksen päättymistä, verotetaan lisäkauppahinta vasta sinä vuonna, jona lisäkauppahinnan määrä saadaan selville.

Kun koko yhtiön osakekanta myydään, menettää myytävä yhtiö sille vahvistetut tappiot, ellei tappioiden hyödyntämiselle myönnetä poikkeuslupaa. Poikkeuslupaa haetaan erillisellä hakemuksella perusteluineen. (Yrittäjät. Veronmaksajan taloustaito 8/13.)

2.4 Käytännön toimet

Jos yrittäjä haluaa myydä yrityksensä itse, kannattaa hänen varautua suureen työmäärään. Löytääkseen potentiaalisen ostajan, on yrittäjän kontaktoitava useita ostajaehdokkaita. Mahdollinen ostaja voi löytyä myös lähipiiristä. Yrityksen henkilökunnalla, toimittajilla, avainhenkilöillä ja kilpailijoilla voi olla intressejä myytävää yritystä ja sen toimintaa kohtaan.

Mikäli myynti halutaan toteuttaa kaikessa hiljaisuudessa ja mahdollisimman pitkään nimettömänä, kannattaa myynti antaa julkisille yrityskauppoja hoitavalle yritykselle. Omaa yritystään myyvän yrittäjän voi olla vaikeaa suhtautua objektiivisesti neuvotteluissa esille nouseviin asioihin, joten ulkopuolisen puolueettoman välittäjän käyttö voi tuottaa yrittäjän kannalta paremman sopimustuloksen. (Tem., 2010.)

3 Liiketoiminnan myynti

Liiketoiminta- eli substanssikaupassa ostaja ostaa liiketoiminnan, sekä liiketoiminnan jatkamiseen tarvittavan käyttö- ja vaihto-omaisuuden. Kaupassa myydään yleensä mm. tehdyt sopimukset/urakat, tilaukset, tarjoukset, myyntisaatavat ja liiketoiminnan jatkamiseen tarvittava henkilöstö. Liiketoiminnan kaupassa ostajan ja myyjän on mahdollista sopia kaupan laajuudesta ja kaupassa voidaan neuvotella liiketoiminnan osan myynnistä.

Liiketoimintakaupassa on myyjänä yhtiö ja näin ollen yhtiön osakkeet jäävät edelleen yrityksen osakkaiden omistukseen ja kauppahinta tuloutetaan yhtiöön. Liiketoiminnan kaupassa yri-

tyksen velat ja vastuut jäävät myyjäritykselle, ellei velvoitteen osalta erikseen muuta sovita. Voihan olla, että joku yrityksen velka tai vastuu kohdistuu suoraan myytävään liiketoimintaan tai sen osaan, jolloin velan tai vastuun siirtyminen ostajalle on luonnollista tai välttämätöntä ja näin sovittavissa.

Yritys voi halutessaan maksaa mahdollisia yrityksen velkoja saamallaan kauppahinnalla. Varojen jakamiseen osakkeenomistajilla/yrittäjällä on useita vaihtoehtoja, yhtiön purku, varojen nostaminen yhtiöstä palkkana tai osinkona, omien pääomien palauttaminen tai yrityksen osakkeiden myynti. (Pasonen ym., 57 – 58; Jarisotka.)

Liiketoiminnan arvo ja verotus

Liiketoiminnan- eli substanssiarvon laskenta perustuu yrityksen taseen tietoihin. Pysyviin vastaaviin merkityt omaisuuserät muutetaan vastaamaan käypiä arvoja ja vaihto-omaisuus muutetaan vastaamaan päivän todellisia arvoja. Liikevarallisuuden arvo eli substanssiarvo saadaan, kun näistä täsmennetyistä taseen varallisuusarvoista vähennetään yrityksen velat. (Tem., 2010.)

Myydystä liiketoiminnasta tai liiketoiminnan osasta saatu voitto on yritykselle veronalaista tuloa. Liiketoimintakaupan yhteydessä yritys ei voi käyttää hankintameno-olettamaa, vaan kauppahinnasta vähennetään verotuksessa poistamatta oleva hankintameno. Vähennyskelpoisia menoja ovat mm. asiantuntijapalkkiot ja myynnistä aiheutuneet kulut.

Osakeyhtiö maksaa myyntivoitosta veroa 24,5 %. Voitto voidaan siirtää osakkeenomistajille, yrittäjälle osinkona, josta osingonsaaja maksaa pääomatuloveroa. Mikäli yritys ei omista toista yhtiötä, jolloin yrityksen fuusio olisi mahdollinen, yrityksen liiketoiminnan myynnin tai lopettamisen jälkeen yritys voidaan haluttaessa purkaa. (Yrittäjät, 2011.)

4 Liiketoiminnan lopettamistapoja

Yrityksen myynnin ja liiketoiminnan myynnin lisäksi yrittäjyydestä luopumisen vaihtoehtoina on yritystoiminnan purkaminen ja lopettaminen, toiminnan keskeyttäminen ja sukupolvenvaihdos. Nämä vaihtoehdot poikkeavat yrityksen myynnistä ja liiketoiminnan myynnistä. Tässä luvussa näitä eroavuuksia sekä käytänteissä, että verotuksessa on käsitelty jokaista erikseen.

4.1 Yrityksen lopettaminen, purkaminen ja verotus

Yrityksen purku ja lopettaminen tapahtuu ns. selvitystilamenettelyn kautta. Selvitystilan kautta tapahtuva purku edellyttää, että yrityksen varat riittävät kattamaan yrityksen velat. Muussa tapauksessa yrityksen purku tapahtuu konkurssimenettelyn kautta.

Yhtiön purku aloitetaan asettamalla yritys selvitystilaan. Selvitystilaan asettaminen vaatii 2/3- osan määräenemmistön päätöksen yhtiökokouksessa. Selvitystilan alkamisajankohta voidaan määrätä yhtiökokouksessa myöhemmäksi ajankohdaksi. Selvitystilaan asettamisen ajankohtaa kannatta harkita tarkoin, sillä kapparekisterimerkintä on tehtävä välittömästi päätöksenteon jälkeen ja pitkälle tulevaisuuteen suunniteltu selvitystilaan asettamisen ajankohta voi vaikuttaa keskeneräisten liiketoimien loppuunsaattamiseen.

Selvitystilan alkaessa osakeyhtiön hallinto siirtyy hallitukselta ja toimitusjohtajalta selvitysmiehille. Yhtiökokous valitsee yhden tai useamman selvitysmiehen yhtiölle. Selvitysmies hoitaa selvitystilasta ja selvitysmiehistä ilmoittamisen kaupparekisteriin. Yhtiön hallinnolliset toimet mm. kirjanpito ja veroilmoitusten anto siirtyy selvitystilapäätöksen jälkeen selvitysmiesten vastuulle. Yhtiön velkojille annetaan selvitystilasta tieto virallisessa lehdessä. Selvitystilaa edeltävältä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole vielä laadittu ja yhtiökokouksessa esitetty, laaditaan tilinpäätös ja tilintarkastus.

Liiketoiminta pyritään lopettamaan mahdollisimman pian selvitystilaan asettamisen jälkeen. Liiketoiminnan lopettamista ei selvitystilaan asettamisen jälkeen pidä pitkittä aiheettomasti.

Selvitystilan aikana selvitysmiehet maksavat yhtiön velat yhtiön varoista. Mikäli yhtiön velat ovat varoja suuremmat, asettavat selvitysmiehet yrityksen konkurssiin. Velkojen maksun ja julkisen haasteen päivämäärän umpeuduttua, yhtiön jäljellä oleva omaisuus voidaan jakaa osakkeenomistajien kesken. Selvitysmiehet antavat loppuselvityksen yhtiökokouksessa. Loppuselvityksen antamisella yhtiö on purkautunut ja selvitysmiesten on viipymättä ilmoitettava purkautuminen kaupparekisteriin. (Lakari 2012, 109.)

Osakeyhtiön kannalta yrityksen purku ja siitä aiheutuvat luovutuksen katsotaan yrityksen myyntiä vastaavaksi toimenpiteeksi, jossa käyttö-, vaihto- ja sijoitusomaisuuden ja muun omaisuuden luovutushinnan arvona käytetään käypää arvoa. Purkuvuoden tuloksi tuloutetaan omaisuuden arvoon tehdyt poistot.

Osakkeenomistajan verotuksessa yhtiön purkaminen rinnastetaan osakekauppaan, josta vastikkeena on jako-osuus. Jos jako-osuus on suurempi kuin osakkeiden hankintameno, katsotaan jako-osuuden ja hankintamenon erotus osakkeenomistajan, luonnollisen henkilön, tulovero-

tuksessa luovutusvoitoksi. Purku- eli luovutusvoittoa laskettaessa luonnollisen henkilön verotuksessa on mahdollisuus soveltaa hankintameno-olettamaa.

Luovutusvoitosta yksityishenkilöä verotetaan pääomatulona. Pääomatulon vero on 30 prosenttia tai 32 prosenttia. Jos yrityksen osakkeet on omistettu vähintään kymmenen vuotta, voidaan luovutusvoiton hankintahintaa laskettaessa soveltaa 40 prosentin hankintameno-olettamaa, jolloin veron määräksi jää 18 prosenttia tai 19,2 prosenttia saamastaan jakoosuuden arvosta. (Lakari 2012, 113.)

4.2 Toiminnan keskeyttäminen ”pöytälaatikkoyhtiö”

Liiketoiminnan myynnin tai lopettamisen jälkeen osakkeenomistajilla, yrittäjillä on syytä toteuttaa yrityksen purku hallitusti. On järkevää tehdä vertailua kannattaako yritys purkaa heti, vai jättää yritys olemaan muutamiksi vuosiksi ja jakaa luovutusvoitto osinkona useamman vuoden aikana. Yrityksen purkua lykättäessä, vaikka varsinaista liiketoimintaa ei enää ole, on yritys kuitenkin edelleen kirjapitovelvollinen tilipäätösvelvoitteineen ja yhtiökokouksineen. (Lakari 2012, 115.)

Luovutusvoiton verotuksessa yksityishenkilön osakeyhtiötä saamasta osinkotulosta tietty osuus on täysin verovapaata tuloa ja loppuosaa osingosta verotetaan henkilön ansio tai ääomatulona tilanteesta riippuen. Verovapaista osinkotuloista johtuen yrityksen purkamisen lykkääminen useassa tapauksessa on edullisempaa kuin yhtiön välitön purkaminen. (Lakari 2012, 114.)

4.3 Sukupolvenvaihdos

Sukupolvenvaihdoksessa on kyse tilanteesta, jossa yrityksen omistus vaihtuu perhepiirissä tai lähisukulaisten kesken. Olennainen ero ei-sukulaisten väliseen kauppaan liittyy sukupolvenvaihdoksen verohuojennuksiin. Sukupolvenvaihdos on mahdollista toteuttaa kauppana, perintönä tai lahjana. Sukupolvenvaihtotilanteisiin liittyvä huojennussäännös oikeutta antamaan kauppahinnasta suuremman alennuksen ilman, että alennus katsotaan myyjältä saaduksi lahjaksi. Sukupolvenvaihdoskaupassa jos sukupolvenvaihdosedellytykset toteutuvat, katsotaan, ettei kyse ole lahjasta, jos osakkeiden kauppahinta on yli 50 prosenttia niiden käyvästä arvosta. Sukupolvenvaihdoksen toteuttaminen on mahdollista toteuttaa joko kauppana, perintönä tai lahjana.

Sukupolvenvaihdos kauppana verotus / laittaisin otskon, mutta en numerointia

Tuloverolain mukaan sukupolvenvaihdoksesta saama luovutusvoitto on tiettyjen edellytyksien täyttyessä myyjälle verovapaata tuloa. Verovapauden edellytyksiä on kolme, joista kaikkien tekijöiden on toteuduttava verovapauden saavuttamiseksi. Muussa tapauksessa luovutusvoitto on myyjälle veronalaista tuloa.

1. Verovelvollinen luovuttaa sellaisen yhtiön osakkeita, jotka oikeuttavat vähintään 10 prosentin omistukseen mainitusta yhtiöstä.
   Verokäytäntö edellyttää, että jokainen yksittäinen luovutus on suuruudeltaan vähintään 10 prosenttia.
2. Omistus on ollut yhtenäistä yli 10 vuotta luovuttajan tai hänen ja sellaisen henkilön omistuksessa, jolta hän on sen vastikkeetta saanut.
   Siten lahjana tai perintönä saatujen osakkeiden omistusaikaan luetaan myyjä omistajan lisäksi lahjanantajan tai perinnönjättäjän omistusaika.
3. Saajana on luovuttajan lapsi, lapsen rintaperillinen, luovuttajan sisar, veli tai sisar- tai velipuoli.

Verovapausedellytyksiin luetaan myös edellä mainitun saajan puoliso yhdessä saajan kanssa.

Sukupolvenvaihdoksessa ostajalle on määrätty karenssiaika. Kyseisestä karenssiaikaa koskevan säännöksen tarkoituksena on estää veron kiertämiseen tähtäävät järjestelyt väliluovutuksen avulla. Ostajan on omistettava ostamansa yrityksen osakkeet vähintään viisi vuotta.
Näin ollen ostajan on vältettävä yrityksen omistukseen oikeuttavien osakkeiden myyntiä ja luovutusta ennen kuin viisi vuotta on kulunut siitä, kun hän on osakkeet ostanut.
Luovutusvoiton verovapaus menetetään, jos osakkeita myydään tai luovutetaan ennen viiden vuoden omistamisen määräajan täyttymistä. Luovuttamiseksi katsotaan myös yrityksen vapaaehtoinen purku tai jatkoluovuttaminen omalle osakeyhtiölle. Veroetu menetetään myös, jos saaja luovuttaa osan saamistaan osakkeista edelleen viiden vuoden kuluessa.

Veroedun menettämisen veroseuraamus ei kohdistu osakkeiden aikanaan jatkajalleen myyneeseen tahoon, vaan itse jatkajaan. Jatkajan luovutusvoitto lasketaan siten, että luovutettavien osakkeiden hankintamenosta vähennetään se verohyödyn määrä, jonka jatkajalleen myyvä taho on aikanaan saanut. Osakkeiden siirtyminen perintönä tai lahjana eivät aiheuta verovapauden menetystä. (Veronmaksajan taloustaito 8/13.; Lakari, 28 - 31.)

Sukupolvenvaihdos perintönä tai lahjana verotus

Lahjan- tai perinnönsaajan on maksettava lahja- tai perintöveroa, jotka määräytyvät jatkajalle siirtyneiden osakkeiden käyvän arvon perusteella.
Perintö- tai lahjaveroa kuitenkin huojennetaan verovelvollisen ennen verotuksen päättymistä tekemästä pyynnöstä seuraavin edellytyksin
- veronalaiseen perintöön sisältyy osakeyhtiö tai osa (10 prosenttia) siitä.
- verovelvollinen jatkaa perintöön tai lahjaan sisältyvän yhtiön toimintaa.
- huojennettavan veron määrä ylittää 850 euroa.

Huojennuksen voi siis saada, jos perintönä tai lahjana siirtyy vähintään kymmenen prosenttia yhtiön omistamiseen oikeuttavista osakkeista. Yrityksen on jatkettava elinkeinotoimintaa ja näin maksaa saamastaan tulosta vero elinkeinoverolain (EVL) mukaan. Huojennusta on pyydettävä ennen verotuksen toimittamista. Huojennuksen säännöt johtavat käytännössä siihen, että yritysvarallisuus arvostetaan 40 prosentin arvosta ns. osakkeiden vertailuarvoon.

Perintö- ja lahjaveron huojennus menetetään, jos huojennuksen saanut henkilö luovuttaa pääosan osakkeista ennen kun viisi vuotta on kulunut lahjan- tai perinnön saannista. Tällöin verovelvollisen maksettavaksi tulee maksuun panematta jäänyt vero 20 prosentin veronkorotuksella korotettuna.

Perintö- ja lahjavero mahdollistaa tietyin edellytyksin osakkeiden myynnin alihintaan ilman saajalle syntyviä veroseuraamuksia. Ilman sukupolvenvaihdosta omaisuutta voidaan myydä alle käyvän arvon. Jos kauppahinta on yli 75 prosenttia käyvästä arvosta, katsotaan, ettei kyse ole lahjasta, eikä lahjaveroa maksuunpanoa toimiteta verovelvollisen näin vaatiessa.

Jos omaisuutta ja toiminnan jatkamista koskevat perintö- ja lahjaverolain edellytykset sukupolvenvaihdoshuojennukselle täyttyvät, voidaan lahjavero vaatimuksesta jättää toimittamatta, jos kauppahinta ylittää 50 prosenttia osakkeiden käyvästä hinnasta.

Sukupolvenvaihdoksessa on mahdollista käyttää osittain vastikkeellista luovutusta, jossa osakkeiden hinta on yli 50 prosenttia käyvästä hinnasta. Näin toimien myyjällä on parhaassa tapauksessa mahdollisuus saada luovutusvoitto verottomana, eikä ostajan alihintaisuudesta johtuvasta lahjasta määrätä saajalle lahjaveroa. (Veronmaksajan taloustaito 8/13.; Lakari, 32-34.)

5 Tulokset: ratkaisuvaihtoehdot Case-yrittäjälle

Yrittäjän ja yrityksen lähtökohtien ja saatujen tilinpäätösten perusteella on yrittäjyydestä luopumisen vaihtoehdoista tuotu esille ratkaisuja sekä laskelmin, että verokäytänteet huomioiden. Näiden vaihtoehtojen on tarkoitus helpottaa yrittäjän valintaa yrittäjyydestä luovuttaessa.

5.1 Lähtökohdat

Case-yritys on vuonna 1996 perustettu helsinkiläinen yritys. Yrityksen päätoimiala on infra- eli maa- ja ympäristörakentaminen. Lisäksi yrityksellä on myös itsenäisesti toimiva päällysteyksikkö. Yrityksen asiakaskunta koostuu lähinnä suurista rakennusyhtiöistä. Tietoisesti yritys on pyrkinyt toimimaan vain alan asiantuntijayritysten kanssa ja pysymään poissa yhä kasvavista ja kannattavista yksityisasiakaspuolen hankinnoista.

Opinnäytetyön toimeksiantaja yrittäjä on vuonna 2006 ostanut koko yrityksen osakekannan ja näin ollen omistaa yrityksen 100 prosenttisesti. Yrityksen osakkeiden lukumäärä yrityksessä on 10 kappaletta.

Yrittäjä toimii itse päätoimisesti yrityksessä ja yrityksessä työskentelee yrittäjän lisäksi n. 45 henkilöä. Henkilöstöstä 6 henkilöä toimii työnjohtotehtävissä ja yksi henkilö toimii päällysteyksikön vastuullisena vetäjänä. Yrittäjä hoitaa itse myynnin, markkinoinnin ja henkilöstön jaon projekteittain. Projektit toteutetaan pääosin yksikköjen vetäjien toimesta itsenäisesti yhdessä valittujen toimittajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Yrityksen talous-ja palkanhallinnon hoito on ulkoistettu reaaliaikaiseen sähköiseen muotoon, mikä mahdollistaa yrittäjän ajankäytön operatiiviseen toimintaan.

Yrityksen liikevaihto vuonna 2012 oli 4.075.833 euroa. Yrityksen kahden viimeisen vuoden liikevaihto on ollut voimakkaasti kasvussa aiempien tasaisten vuosien jälkeen. Vuoden 2013 tavoitteeksi on asetettu kannattavuuden parantaminen vaikka liikevaihdon pienenemisen uhallakin.

Yrityksen tulos ennen veroja vuonna 2012 oli 187.508 euroa. Tulos on kaksinkertaistunut edellisen vuoden 2011 tulokseen verrattuna. Vuoden 2013 tavoitteeksi on asetettu 5 prosentin kasvu. Yrityksen tulokseen ja liikevaihtoon nähden yrityksen vieraan pääoman osuus on vähäinen ja yrityksen maksukyky on erittäin hyvä.

Yrityksellä on toimialalle hyvä ja asianmukainen kalusto, mikä on lähes velaton.

Yrityksen kassavirta ja maksuvalmius mahdollistavat myös kaluston ajanmukaistamisen tarpeen mukaan.

Yrittäjä on 55-vuotias ja hänellä on suunnitelmissa jäädä eläkkeelle kokonaan tai osa-aikaisesti 3 - 5 vuoden kuluessa. Yrittäjän tarkoituksena on luopua yrityksestä ja mahdollisesti jatkaa yrityksen palveluksessa eläkkeelle siirtymiseen asti. Yrittäjän näkemyksenä ja tavoitteena on saada itselleen kohtuullista voittoa vuosien työlle. Eettisenä näkökulmana yrittäjä haluaa suurimman osan yrityksen henkilökunnasta työllistyvän hänen itsensä kanssa edelleen uuden omistajan/ostajan jatkaessa yritystä tai mahdollisen liiketoimintakaupan kautta ostajan yrityksessä.

Yrittäjän pyynnöstä on pyritty selvittämään eri vaihtoehtoja yrittäjyydestä luopumiseen. Opinnäytetyön teoriaosuuden selvittämisen jälkeen on yrittäjän kanssa käyty keskustelua yrittämisen lopettamisen ratkaisuista ja yrittäjän näkemyksistä ja tavoitteista yrityksen toiminnasta ja sen jatkuvuudesta.

Näihin yrittäjän näkemyksiin pohjautuen yrittäjyydestä luopumisen ratkaisuksi on valikoitunut yrityksen myynti, liiketoiminnan myynti tai sukupolvenvaihdos. Nämä kolme vaihtoehtoa toteuttaisivat kukin oikein toteutettuina yrittäjän näkemykset ja toiveet yrittäjyyden lopettamisesta. Näiden kolmen vaihtoehdon pohjalta on tehty laskemia yrityksen arvon määrittämiseksi tilinpäätöksiin perustuvien lukujen pohjalta.

Yrityksen myyntikuntoon laittamista silmälläpitäen huomioitavaa on, että yrityksen toiminta on suuresti henkilöitynyt yrittäjään. Yrittäjä on yksin hoitanut yrityksen neuvottelut, tarjouslaskennat ja yhteydenpidot yrityksen asiakkaisiin. Lisäksi yrittäjä on koordinoinut resurssit projektien toteuttamiseen.

Näistä yrityksen keskeisimmistä toiminnoista irrottautuminen olisi etenkin yrityksen myynnin tai liiketoiminnan myynnin kannalta välttämätöntä ja näiden edellä mainittujen toimien opettamiseen ja oppimiseen tarvitaan aikaa. Yrittäjän on hyvissä ajoin ennen myyntitoimia valittava näihin edellä mainittuihin tehtäviin sopivaksi katsomansa henkilö ja ottaa hänet mukaan neuvotteluihin ja muuhun toimintaan.

Toisena vaihtoehtona yrittäjällä on, että hän varautuu jatkamaan myynnin jälkeen ostajan palveluksessa niin sanottuna mentorina tai muuna apuna riittävän pitkän ajan. Mahdolliselle ostajalle organisaatio selkein toimenkuvin ilman yrittäjän keskeistä ja hallitsevaa asemaa tarjoaa realistisen ja helpommin hallittavan kokonaisuuden.

5.2 Yrityksen arvo

Tämän työn empiirisen osuuden muodostaa yrityksen arvon määrittäminen. Jokaisen yrityksen arvonmääritys on ainutkertaista. Tämän yrityksen arvon laskentamallia ei voi yleistää. Teoriassa yrityksen arvonmääritys on yksinkertaista. Siinä diskontataan odotettavat kassavirrat markkinakorkotasolle.

Tässä arvonmäärityksessä käytetään tuottoarvoperusteista mallia. Tuottoarvoperusteena käytetään yrityksen tulevia voittoja. Tulevat voitot selvitetään vuoden 2013 budjetin ja vuosien 2011 ja 2012 toteutuneiden voittojen avulla. Tämän mallin etuna voidaan pitää sitä, että mallissa kassavirtojen ja ennustettujen osinkojen sijasta käytetään tulosennusteita. (Laakso 2008, 73.)

Tuottoarvo lasketaan yrittäjän toivomuksen mukaan 4 vuoden tuottoarvolla mitattuna, eli 4 vuoden tulevaisuuden perusteella. Yleisenä sääntönä on, että yritys on halpa, jos tuottoarvo lasketaan alle kahdelta vuodelta ja kallis, jos tuottoarvo lasketaan yli kuudelta vuodelta. Käytännössä ostajan on maksettava yrityskauppaan ottamansa laina takaisin 2-6 vuodessa korkoineen. Siksi puhutaankin yrityskaupan takaisinmaksuajasta. Tästä johtuen yrittäjän asettama 4 vuoden tuottoarvon hinta ja laskentamalli on realistinen.

Taulukossa 1. on havainnollistettu yrityksen tuottoarvo käyttökatteen perusteella

	2011	2012	2013 budjetoitu
Tulos ennen satunnaisia eriä	95 283	187 508	187 508
poistot	83 611	68 588	45 000
	178 894	256 096	232 508
kolmen vuoden keskiarvo	178.894+256.096+232.508/3=214.636		
arvo	214.636*4=858.546		

Taulukko 1. Yrityksen tuottoarvo.

Laskelmassa on käytetty 2 viimeistä tilinpäätöstä ja vuoden 2013 arvioitua tilinpäätöstä. Tulosta ennen satunnaisia eriä on oikaistu poistoilla. Näistä 3 saadusta luvusta on laskettu keskiarvo. Tuottoarvo on saatu kertomalla keskiarvo 4 vuoden tuottoarvolla (P/E 4) eli 4 vuoden takaisinmaksuajalla.

Tätä laskelman tulosta käytetään verrattaessa koko yrityksen myynnin ja liiketoiminnan myynnin kannattavuutta keskenään.

5.3 Yrityksen myynti

Koko yrityksen myynnistä kauppahinta tuloutuu yrittäjälle, joten luovutusvoitosta yrittäjä joutuu maksamaan pääomatuloveroa 30 prosenttia 50.000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta pääomatuloveroa 32 prosenttia. Luovutusvoittoa laskettaessa käytetään hankintameno-olettamaa, koska yrittäjä on aikanaan maksanut yrityksen osakkeista vähemmän kun 20 prosenttia myyntihinnasta, eli poistamaton hankintahinta on vähäisempi kuin 20 prosenttia myyntihinnasta.

Näin ollen, kun yrityksen myyntihinnaksi arvioidaan 858.546 euroa, määräytyy yrittäjälle veroseuraamuksia taulukossa 2. esitetyn laskelman mukaan.

yrityksen myynti v. 2013-2016		yrityksen myynti v.2016 –	
hankintmeno-olettama		hankintameno-olettama	
20 % 858.546=171.709		40 % 858.546=343.418	
luovutusvoitto, josta vero lasketaan		luovutusvoitto, josta vero lasketaan	
858.546-171.709=686.837		858.546-343.418=515.128	
vero 2013-2016		vero 2016-	
30% 50.000 asti	15 000	30% 50.000 asti	15 000
32 % 636.837	203 787	32 % 465.128	148 840
	218 787		163 840

Näillä laskelmilla yrittäjälle verojen vähentämisen jälkeen yrityksen myynnistä jää, jos myynti tapahtuu

vuosina 2013-2016	639.759 euroa
vuoden 2016 jälkeen	694.706 euroa.

Taulukko 2. Yrittäjän luovutusvoiton verotuksen ja nettotulon vertailu yrityksen omistusajan mukaan.

Jos yrittäjä myy yrityksen ennen vuotta 2016, jolloin 10 vuoden omistusaika täyttyisi, voidaan myyntihinnasta vähentää hankintahintana 20 prosentin hankintameno-olettama.

Mikäli yrittäjä myy yrityksen vuoden 2016 jälkeen, jolloin 10 vuoden omistusäännös täyttyy, voidaan hankintameno-olettamaksi katsoa 40 prosenttia myyntihinnasta.

5.4 Liiketoiminnan kauppa

Koska yrityksen tilinpäätökset sisältävät ainoastaan liiketoimintaan kuuluvia eriä, on liiketoiminnan myyntiarvona tässä tapauksessa käytetty samaa arvo kuin yrityksen myynnin laskelmissa. Mikäli yrittäjä luopuu yrittäjyydestä liiketoimintakaupalla, siirtyy kaikki varat, velat ja vastuut myös ostajalle. Edellä mainitun selvityksen pohjalta liiketoimintakaupan hinnaksi muodostuu 858.546 euroa.

Liiketoimintakaupassa kauppahinta tuloutetaan yhtiölle. Yhtiö maksaa tästä myyntihinnasta veroa 24,5 prosenttia eli 206.051 euroa. Liiketoiminnasta saatava nettohinta yritykselle olisi näin (kauppahinta – vero) 652.495 euroa. Liiketoimintakaupan jälkeen yritys on edelleen kirjanpitovelvollinen tilinpäätöksineen, veroilmoituksineen ja yhtiökokouksineen.

Yritys voi jakaa varat yrittäjälle osinkona vähitellen useamman vuoden aikana, jolloin yrittäjälle tämänhetkisen verolainsäädännön mukaan verovapaa osinkoa on 9 prosenttia nettovarallisuuden arvosta ja tämän ylimenevältä osalta 70 prosentista yrittäjä maksaa ansiotuloverolain mukaista ansiotuloveroa. Näin yrittäjä saa tuloa yrityksestä useamman vuoden ajan.

Oletetaan, että yrittäjä nostaa kauppahinnan tasaisesti 10 vuoden aikana ja yrityksen kulut taloushallinnon hoidosta ovat 1.000 euroa vuodessa ja yrittäjän ansiotulovero on 30 prosenttia, muodostuisi yrittäjälle jäävä kauppahinta taulukon 3 mukaan

vuosi	yrityksen nettovar.	kulut	yrittäjän osinko	Yrittäjän veroton 9 % osuus	Yrittäjän ansio-tulo osingosta	vero30% ansiotulo	yrittäjän nettotulo
1	652 494	1 000	64 000	58 724,5	5 275,5	1582,66	62 417,3
2	587 494	1 000	64 000	52 874,5	11 125,5	3337,66	60 662,3
3	522 494	1 000	64 000	47 024,5	16 975,5	5092,66	58 907,3
4	457 494	1 000	64 000	41 174,5	22 825,5	6847,66	57 152,3
5	392 494	1 000	64 000	35 324,5	28 675,5	8602,66	55 397,3
6	327 494	1 000	64 000	29 474,5	34 525,5	10357,7	53 642,3
7	262 494	1 000	64 000	23 624,5	40 375,5	12112,7	51 887,3
8	197 494	1 000	64 000	17 774,5	46 225,5	13867,7	50 132,3
9	132 494	1 000	64 000	11 924,5	52 075,5	15622,7	48 377,3
10	67 494	1 000	64 000	6 074,5	57 925,5	17377,7	46 622,3
							545 198,4

Taulukko 3. Yrittäjän nettotulo ja verot yrittäjän nostaessa liiketoimintakaupan jälkeen varat tasaisesti 10 vuoden ajan.

Toisena vaihtoehtona on, että yrittäjä nostaa yrityksestä varat osinkona yhdellä kerralla ja purkaa yhtiön. Taulukossa 4 havainnollistetaan verotusta yrittäjän purkaessa yritys kerralla liiketoimintakaupan jälkeen.

		yrittäjälle jäävä osuus
nettovarallisuus	652.494	
veroton osinko 9 %	-58.724	58.724
	593.770	
50.000 vero 30 %	-50.000	35.000
	543.770	
josta yrittäjän vero 32 %		369.764
yrittäjälle nettona jää		463.488

Taulukko 4. Yrittäjän verotus ja nettotulo yrittäjän nostaessa varat liiketoimintakaupan jälkeen kerralla pääomatulona

Yrittäjä maksaa 9 prosentin verovapaussäännöksen mukaisen verottoman osuuden jälkeen pääomatuloveroa 30 prosenttia 50.000 euroon asti ja 32 prosenttia 50.000 euroa ylittävältä osalta.

5.5 Sukupolvenvaihdos kauppana

Yrittäjän lähipiiristä löytyy kaksi henkilöä, jotka voidaan lukea verohuojennuksen edellytykset täyttäväksi lähipiiriin kuuluviksi henkilöiksi.

Yrityksen arvoa laskettaessa käytetään sukupolvenvaihdoksessa veroviranomaisen käyvän arvon laskentamallia lahjaveroseuraamusten välttämiseksi. Käypä arvo tässä mallissa on substanssiarvon ja tuloslaskelman perusteella lasketun tuottoarvon keskiarvo. Tuottovaatimukseksi veroviranomainen katsoo 15 prosenttia. Tätä laskentamallia on havainnollistettu taulukossa 5.

Substanssiarvo varat käyvästä arvosta – velat 827.600+68.388-583.739=312.249   Tuottoarvo Tulos v.2011- 2013 (95.283+187.508+187.508)/3= 156.766 tuottovaatimus 15 % 156.766/0,15 = 1.045.106 Käypä arvo, substanssiarvon ja tuottoarvon keskiarvo (1.045.106+312.249)/2= 678.677

Taulukko 5. Sukupolvenvaihdoksessa käytettävän veroviranomaisen käyvän arvon laskentamallilla laskettu yrityksen arvo.

Jos sukupolvenvaihdoksen verohuojennusedellytykset täyttyy, on luovutusvoitto myyjälle verovapaata tuloa. Muussa tapauksessa myyjä maksaa myyntivoitosta pääomatuloveroa luovutushinnan ja hankinameno-olettaman erotuksesta samalla lailla kun yrityksen myynnissä normaalissa yrityskaupassa (30 % 50.000 euroon asti ja 32 % 50.000 euroa ylittävältä osalta).

Yrittäjän kohdalla sukupolvenvaihdoksen verohuojennusedellytykset täyttyvät tällä hetkellä muilta osin lukuun ottamatta osakkeiden omistussäännöstä. Yrityksen omistussäännös täyttyy vasta vuonna 2016, jolloin yrittäjä on omistanut yrityksen osakkeet 10 vuotta.

6. Yhteenveto ja johtopäätökset

Yrittäjyydestä luopuminen on ainutkertainen tapahtuma. Koska kahta samanlaista yritystä ja yrittäjää tuskin löytyy, on luopumisprosessi aikaa ja voimavaroja vaativa prosessi. Myyjän ja ostajan näkemykset voivat poiketa suuresti toisistaan ja myyjä arvostaa mahdollisesti sellaisia seikkoja, joilla ostajan kannalta ei ole suurta merkitystä.

Usein yrittäjän kannattaakin investoida ulkopuolisen neuvottelijan, asiantuntijan palveluihin ja näin saada puolueeton näkemys yrityksestä ja sen arvosta. Ulkopuolista neuvonantajaa hyväksi käyttäen yrityskauppa voidaan hoitaa kaikessa hiljaisuudessa ja objektiivisesta näkökulmasta tarkasteltuna. Näin voidaan saada nopeammin ja molempia osapuolia tyydyttävä ratkaisu aikaan.

Tässä opinnäytetyössä on ollut tarkoitus tuoda yksinkertaistettuna esille eri vaihtoehtoja yrittäjyydestä luopumiseen ja vaihtoehdoista aiheutuviin veroseuraamuksiin. Teoriaosuus muodostuu eri lähteistä saatuun tietoon yrityksen myynnistä, liiketoiminnan myynnistä, sukupolvenvaihdoksesta, yrityksen purusta/liiketoiminnan lopettamisesta ja yritystoiminnan keskeyttämisestä.

Yrityksen arvonmäärittäminen ei ole yksinkertainen prosessi. Arvonmääritysmalleja on useita, eikä niistä voida sanoa, mikä malli on oikea. Opinnäytetyössä on käsitelty niistä yleisimpiä. Yrityksen myyntihintaan vaikutta monet muutkin tekijät, kuin ainoastaan laskennalliset usein tilinpäätöksiin perustuvat laskelmat.

Yrittäjän kanssa käytyjen keskustelujen perusteella yrittäjän toivomuksena yrittäjyydestä luopumisessa on saada yrityksestä kohtuullinen korvaus. Samalla keskusteluissa nousi esille yrittäjän eettiset arvot ja näistä suurimpana huolenaiheena yrityksen työntekijöiden työllistyminen. Näiden kahden toivomuksen perusteella vaihtoehdoksi on valittu yrityksen myynti, liiketoiminnan myynti ja sukupolvenvaihdos kauppana.

Yrityksen arvon määrittämisessä on käytetty tuottoarvoon perustuvaa arvonmääritysmallia. Laskelmista saatua tuottoarvon mukaista hintaa on käytetty sekä yrityksen myyntiä käsiteltäessä, että liiketoiminnan myyntiä käsiteltäessä, jotta vertailulähtökohta olisi sama ja verokäytänteiden ero olisi helpommin havaittavissa. Sukupolvenvaihdosta käsiteltäessä yrityksen arvonmäärityksessä on käytetty veroviranomaisen laatimaa käyvän arvon laskentamallia lahjaveroseuraamusten välttämiseksi.

Laskelmien perusteella yrittäjälle edullisin ratkaisu yrittäjyydestä luopumisessa on yrityksen myynti. Tuolloin yrittäjä saa myyntihinnan suoraan itselleen ja hankintameno-olettaman tuoma etu pystytään käyttämään hyödyksi luovutusvoittoa laskettaessa.

Liiketoiminnan kaupassa verot periaatteessa maksetaan kahdesti, koska myyntihinta tuloutetaan yritykseen, joutuu yritys maksamaan myyntihinnasta 24 prosentin veron. Yrittäjän nostaessa varoja palkkana tai osinkona, tulevat verot uudelleen maksettavaksi yrittäjän verotuksessa. Lisäksi, kun yritys liiketoiminnan kaupan jälkeen on edelleen kirjanpitovelvollinen, aiheuttaa sekin ylimääräistä työpanosta ja kuluja. Todennäköisesti liiketoiminnan kaupassa, kun yrittäjä on varat yrityksestä nostanut itselleen, on edessä yrityksen purku selvitysmiesmenettelyn kautta.

Sukupolvenvaihdoksessa veroviranomaisen hyväksymän ja käyttämän laskentakaavan avulla saatu yrityksen arvo ei mielestäni ole realistinen, kun verrataan sitä yrityksen myynnistä saatavaan hintaan, eli hyöty sukupolvenvaihdoksesta on minimaalinen.

Tuottoarvo saa huomattavasti suuremman arvon laskentamallissa kun mitä sen substanssiarvo on. Yrityksen olisi hyvä pyrkiä tuottoarvon pienentämiseen, eli nettotuloksien pienentämiseen, ja saamaan substanssiarvo tuottoarvoa suuremmaksi, jolloin käypä arvo laskettaisiin substanssiarvosta. Esim. n. 3 miljoonan euron arvoinen yritys on veroviranomaisen arvion mukaan 3,3 miljoonan euron arvoinen. Lähempänä oikeaa olevalla 20 prosentin korolla laskettaessa yrityksen arvo olisi 2,5 miljoonaa euroa. Tuottoarvoa voidaan pienentää mm. yrittäjän palkkakulua suurentamalla. (Siikarla, Varsinais-Suomen yrittäjät.)

Koska yrittäjän osakkeiden omistusaika on tällä hetkellä alle 10 vuotta ja koska yritystoiminta on pitkälti henkilöitynyt yrittäjään, kannattaisi yritystoiminnasta luopuminen kohdistaa vuoteen 2016 tai sen jälkeen. Näin yrittäjän osakkeiden omistus kauppaa tehdessä olisi yli 10 vuotta, jolloin verolainsäädännössä säädetty, osakkeiden hankintahinnan määrityksessä käytetty, maksimi 40 prosentin hankintameno-olettaman omistus-säännös luovutettaessa ja sukupolvenvaihdossäännöksissä lähipiirikaupassa mainittu 10 vuoden omistus-säännös täyttyisi. Yrittäjällä olisi näin ollen muutama vuosi aikaa irrottautua yrityksen avainasematehtävistä ja mentoroida henkilö tilalleen.

Opinnäytetyö on laadittu voimassa olevien verosäännösten mukaan, joten tulevaisuudessa yhteiskunnallisten muutosten vaikutukset on huomioitava yrittäjyydestä luovuttaessa. Yrittäjän itsensä harkintaan jää, mikä vaihtoehto on paras ja kuinka hän käyttää tätä opinnäytetyötä hyödykseen, kun yrittäjyydestä luopuminen tulee ajankohtaiseksi.

Lähteet

Kirjallisuus

Kallunki J-P. & Niemelä J. 2012. Osakkeen arvonmääritys.
Helsinki: Talentum.

Kallunki J-P. & Niemelä J. 2007. Uusi yrityksen arvonmääritys.
Helsinki: Talentum.

Kartaro M., Lauriala J., Matinlauri I., Niemelä J., Svannas K. & Wilkman N. 2011.
Yrityskauppa. Helsinki: WSOY.

Koski T.. 2012. Pk-yrityksen strateginen talousjohtaminen. Hämeenlinna: Karisto.

Lakari T. 2012. Yritystoimen lopettaminen ja sukupolvenvaihdos. Vantaa: Hansaprint Direct.

Lakari T. & Engblom A. 2012. Käytännön sukupolvenvaihdos. Helsinki: KHT-media.

Pasonen E., Hiltunen M. & Turunen H. 2000. Miten myyn yritykseni. Helsinki: Kauppakaari.

Rantanen J. 2013. Arvonmääritys yrityskaupassa. Suomen Yrittäjien Sypoint.

Tomperi S. 2013. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Helsinki: Sanoma.

Vilkkumaa M. 2011. Yrityksen menestyksen mittarit. Helsinki: Yrityskirjat.

Veronmaksajan keskusliitto. 2013. Veronmaksajan Taloustaito 8/13. Helsinki: Verotieto.

Sähköiset lähteet

Aho Pekka. SBB-Solutions of Business and Brains. Yrityksen Arvonmääritys. Viitattu 22.8.2013.
www.sbb.fi/TPArtikkelitArvo.pdf

Businessoulu. Alustavat neuvottelut ja arvonmääritys. Viitattu 22.8.2013.
http://www.businessoulu.com/fi/businessplaza/yrityskauppa/alustavat-neuvottelut-ja-arvonmaaritys.html

Jarisotka. Osakekauppa vai liiketoimintakauppa. 2011. Viitattu 27.8.2013.
http://www.jarisotka.fi/kirjoituksia/22

Laakso Samuli. 2008. Pk-yrityksen arvonmääritys yrityskauppatilanteessa. Jyväskylän yliopisto pro-gradu 9/2008. Viitattu 22.8.2013.
https://jyx.jyu.fi/dspace/.../URN_NBN_fi_jyu-200810075789.pdf?...1

Meandson. Yrityksen myynti – arvon määrittäminen. Viitattu 27.8.2013.
http://www.meandson.fi/show-learn.php?ArticleID=108&_lang=fl&

Taloussanomat. Taloussanakirja: yrityksen arvo. Viitattu 4.10.2013
www.taloussanomat.fi/porssi/sanakirja/termi/yrityksen%20arvo/

TEM. Työ ja elinkeinoministeriö, Manner-Suomen ESR –ohjelma 2007-2013. 2010. Viitattu 22.8.2013
www.tem.fi/files/29920/Yritys_myyntikuntoon_FI.

Tilastokeskus. Ikääntyneiden yrittäjyys on lisääntynyt. 2011. Viitattu 25.7.2013
http://tilastokeskus.fi/artikkelit/2011/art_2011-12-12_001.html?s=1

Yrittäjät. Yrityskaupan verotus. Viitattu 27.8.2013.
http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/omistajan-ja-sukupolvenvaihdos/verotus/yrityskaupan-verotus/

Yrittäjät. Yritystoiminnan lopettaminen. Viitattu 21.8.2013.
http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/verotus/yritystoiminnanlopettaminen/

Yrittäjät. Verotus. Viitattu 21.8.2013.
http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/verotus/yritystoiminnanlopettaminen/

Yrittäjät. Sukupolvenvaihdoksen verohuojennukset 21.8.2013
http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/omistajan-ja-sukupolvenvaihdos/sukupolvenvaihdos/

Valuatum. New Pages P/E –luku. 2001. Viitattu 25.9.2013
http://www.valuatum.com/dictionary/PE.shtml

Varsinais-Suomen yrittäjät. Yrittäjä-lehti Pentti Siikarla. 5/2007. Viitattu 27.8.2013
http://www.y-lehti.fi/arkisto/artikkeli/1472/

Liite 1 Case-yhtiön tilinpäätös

Tilinpäätös 1.1.2012 - 31.12.2012

TASE	31.12.2012	31.12.2011
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	205 165,61	250 835,18
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	205 165,61	250 835,18
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	100,00	100,00
Sijoitukset yhteensä	100,00	100,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	205 265,61	250 935,18
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	159 069,10	208 885,41
Lainasaamiset	37 526,13	4 186,13
Muut saamiset	35 355,17	26 070,00
Siirtosaamiset	0,00	3 058,08
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	231 950,40	242 199,62
Rahat ja pankkisaamiset	390 384,13	215 457,49
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	622 334,53	457 657,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	827 600,14	708 592,29

Tilinpäätös 1.1.2012 - 31.12.2012

TASE	31.12.2012	31.12.2011
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	2 502,00	2 502,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	99 780,73	61 542,73
Tilikauden voitto (tappio)	141 578,21	68 238,00
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	243 860,94	132 282,73
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	54 210,72	110 329,63
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	54 210,72	110 329,63
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	56 483,68	83 262,32
Ostovelat	41 308,30	159 997,64
Muut velat	29 147,69	9 029,78
Siirtovelat	402 588,81	213 690,19
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	529 528,48	465 979,93
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	583 739,20	576 309,56
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	827 600,14	708 592,29

Tilinpäätös 1.1.2012 - 31.12.2012

TULOSLASKELMA

	1.1.2012 - 31.12.2012	1.1.2011 - 31.12.2011
LIIKEVAIHTO	4 075 833,71	3 238 957,99
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 258 116,20	-1 246 887,11
Ulkopuoliset palvelut	-336 770,43	-120 163,91
Materiaalit ja palvelut yhteensä	**-1 594 886,63**	**-1 367 051,02**
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 457 745,10	-1 096 905,68
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-277 939,00	-175 889,72
Muut henkilösivukulut	-56 159,59	-64 483,87
Henkilöstökulut yhteensä	**-1 791 843,69**	**-1 337 279,27**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-68 388,55	-83 611,73
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	**-68 388,55**	**-83 611,73**
Liiketoiminnan muut kulut	**-426 258,43**	**-350 007,27**
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	194 456,41	101 008,70
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	180,76	439,76
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-7 129,10	-6 164,98
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	187 508,07	95 283,48
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	187 508,07	95 283,48
Tuloverot		
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-45 929,86	-27 045,48
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	141 578,21	68 238,00

LIITETIEDOT 31.12.2012

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Saamiset on arvostettu nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon (KPL 5:2, 1 §).

Jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvät vastaavat poistetaan verotuksessa sallittujen enimmäispoistojen mukaisesti kuluksi.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Koneista ja kalustoista 25 % menojäännöspoisto. Poistosuunnitelmana ovat verotuksessa sallitut enimmäispoistot. Hyödykkeet, joiden todennäköinen taloudellinen käyttöaika on alle kolme vuotta, sekä pienhankinnat (enintään 850 euroa ja tilikaudella yhteensä enintään 2500 euroa) on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikauden kuluksi (EVL 33:1-2§).

Osinkotuottojen, korkotuottojen ja korkokulujen yhteismäärät	-6 948,34
Muut korko- ja rahoitustuotot	180,76
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-7 129,10

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely, oma pääoma yhteensä:	243 860,94
Osakepääoma	2 502,00
Oma pääoma, Rahastot	
Edellisten tilikausien voitto/tappio	129 780,73
Tilikauden Voitto/Tappio	
2371 Tilikauden voitto	141 578,21
2261 Osingonjako	-30 000,00
Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvä pitkäaikainen vieras pääoma	

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Velat tase-erittäin	
Lainat rahoituslaitoksilta, lyhytaikainen	56 483,68
Lainat rahoituslaitoksilta, pitkäaikainen	54 210,72

LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÖ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ

Henkilöstön lukumäärä ja ryhmät	39,00
Tilikauden aikana palveluksessa olleiden toimihenkilöiden lukumäärä keskimäärin	1,00
Tilikauden aikana palveluksessa olleiden työntekijöiden lukumäärä keskimäärin	38,00

OSAKEYHTIÖLAIN 11 MUKAISET LIITETIEDOT

Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet

Ei ole.

Osakepääoma osakelajeittain ja osakelajia koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset

Osakkeita 10 kpl.

LASKELMA VOITONJAKOKELPOISISTA VAROISTA

Vapaa pääoma	241 358,94
Voitonjakokelpoiset varat	
2251 Edellisten tilikausien voitto/tappio	129 780,73
2261 Osingonjako	-30 000,00
2371 Tilikauden voitto	141 578,21

Hallituksen esitys voiton käsittelystä

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikauden voitosta 141578,21 euroa jaetaan osinkoa 45.000,00 euroa ja loppuosa siirretään edellisten tilikausien voitto-/tappiotilille.